

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre . . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
küldemények a szerkesztő-
nek, anyagiak a laptulaj-
donosnak küldendők.

HIRDETÉSI DÍJ:

Egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvnyom-
dájában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

A közgyűlések évadjában.

érintézetek, kaszinók, jóté-
konysági, szórakoztató és
kulturális egyletek és társu-
latok mostanában szokták
megtartani közgyűléseit.

A pénzintézeteknek meg-
van az a jó tulajdonságuk,
hogy jótékony célokra bizonyos összegeket
megszavaznak. Azonban némelyik az évi nyere-
ségnek oly neveléses csekély részét szánja a
közjó oltárára, hogy hitvány ajánlata boszan-
tóbb, mint ha semmit sem adott volna.
Rendszerint kikerítik a kamatot vagy osztalé-
kot egész számról s az el nem osztható mara-
dékot szánják a humanizmusnak.

Ma már a jótékony közérdey lett, nem
kiváltsága többé a hatalmasoknak és pénzkir-
ályoknak. Éppen ezért talán nem volna hely-
telen, ha a pénzintézetek most már ezen tért
egészen átengednék a nagy közönségnek, hogy
az, kifejlődött érzékéhez képest, a humanitás
kötelmeit viselvé, a bankok stb. más, par-
lagon heverő nemzeti érdekeket gon-
dozhassanak.

Mert így, midőn elajándékozásra szánt for-
rintjaikat az illető város vagy község felekezeti
arányaihoz képest három-négy fél között, 5-20
fronkint megosztják: csakugyan teljesül, hogy
az egyesek kapnak valamit, de az egész nem
kap semmit.

Ha ellenben például egy-egy hatalmasabb
pénzintézet azt mondaná: város, vagy község!
adj nekem helyet, majd én beállítok és fizetek
egy óvónót — akkor ezen takaréktár nemcsak
a község minden egyes családjának tenne igen
hasznos és állandóan lekötendő szolgálatot; ha-
nem a mi poliglott viszonyaink között a hazafi-
ságnak is nemesül áldozna.

És dacára, hogy akárhányszor oly hatalmas
pénzületünk van, mely 300-500 frtot szétosz-
togat évenként, nem tudunk róla, hogy egy is
ilyféle humanitárius és egyuttal nemzeti intéz-
ményt tartana fön.

Nem tanácskép, sem erőtetésül mondjuk
ezeket; hanem azért, mert azt hisszük, hogy
több pénzintézetet csak a szokás és a megvál-
tozott humanitási igények föl nem ismerése tart
az aprólékos jutalmazások útján. És csak meg-
tisztelőnek vehetik azon föltevésünket, hogy
míg a községek házaiban a nép minden rétege,
tehát a maradi, világlátatlan s fősvény is, kép-
viselve van, addig a pénzintézetek vezető és
intéző férfiai kivétel nélkül mind értelmiségi
férfiak, úgy hogy ők az ajánlott ügy fontossá-
gát és érdemességét első szóra beláthatják.

Készlet ezen figyelmeztetésre még egy má-
sik tapasztalat is, az, hogy némely pénzintézet
következésképpen behunyja szeméit a helyi
szükség előtt, ellenben országos vagy vil-
lágra szóló eszméket melegen felkarol és istápol.
Szép és nemes tett ugyan a haza közös aspi-
rációit szíven hordani, a magasabb ideák meg-
testesítését bőkezűen támogatni; azonban a he-
lyes és jogosult önzés, valamint a humanitás-
nak közlő távlatra kiható természetes fejlő-
dése: mind azt javálja, hogy az országos és tá-
voli célokat igen megvalósságunk akkor, midőn
a bennünket közvetlenül környékező szükség
nyújtja felénk esdő kezeit. Annál inkább kel-
lene ezt tennünk, minél bizonyosabb, hogy az
ilyen országos ügyekkel szemben nem lényeges
a mi távoli maradásunk; míg a mi helyi kul-
tur szükségleteink örökre megoldat-
lanok maradnak, ha mi helybenlakók min-
dig előbbreválóknak találjuk mások érdekeit a
magunkénál.

Tehát a mit közjóra szántak, adják egy
helyre, hogy látszata legyen, s adják kulturcé-
lokra inkább, mint közjótékonyaságra.

A kaszinóknak csak nemes hivatá-
sukat idézzük pár szóval emlékeztetve. Ne

gyűjtsenek mindnyájan tőkét, még látszólag
üdvös célokra sem; mert ez nem földadatuk.
Az ő hivatásuk az, hogy a jelen nemzedéket,
kortársaikat, a haladás és összetar-
tás útjára terelgessék. Az összetartás
az együttlét által magától kifejlődik, kivált ha
az értelmesebbek azt tervszerűleg propagálják.
Azonban a korral haladás már tanulmányt, is-
mereteket követel.

És a futó napilapok politikája nem elég
arra, hogy a mai polgárt kötelmeinek pontos
betöltésére kvalifikálja. Neki állásához és foglal-
kozásához képest általános emberi, és rész-
letes szakzerű olvasmányokat is kell for-
gatnia, hogy megállhassa helyét. Az iparosnak
törődni kell az ipari kérdésekkel, azok fölöl
olvasgatni, az új ipartörvény, az új kiviteli
piacok, a jobb és olcsóbb anyag-beszerzési for-
rások, a szakját illető technikai haladás jelenleg
elérhető előnyeit kutatnia. A földes gazdának
meg oly könyveken kell kapnia, melyek az ő
szűk körű és egyoldalú tapasztalatait
új, megbízható próbákkal gazdagítani ajánlko-
znak. Nem szabad neki, ha a mai világ-verseny-
ben megállani akar, az apától öröklött módhoz
görcsösen ragaszkodni; hanem úgy a termelés,
mint az állattenyésztés terén meg kell hallgatnia
azokat, a kik a világpiacon új fordulatokat ismerve,
öt tanácsokkal és javaslatokkal útbaigazítják.

Ez azonban csak jó, népszerű s z a k k ö n y -
vek olvasása által érhető el. Hogy melyik köz-
ségben minő kellene, azt a helyi viszonyok
ismerői határozhatják meg. Ma már minden lap
hátán hirdetik az új könyveket, belső oldalain
pedig ismertetik és megbírálják azokat. Címük
és szerzőjük neve is rendszerint megmutatja,
hogy használhatók-e és kinek a számára vannak
szerkesztve?

Nincs jobban elhelyezett garas, mint az,
a melyen hasznos könyvet veszünk. És azon-
kívül, hogy ezáltal a saját okulásunkat előmoz-
dítjuk, még egy igen tisztességes hazafiai kö-
telmet is teljesítünk, amennyiben a nemzeti
irodalmat pártoljuk. Csak ezen pártolás-
nak áldozatkészsége terem a nemzetnek minél
több olyan férfit, aki tehetségeit a közbajok-
nak kikutatására és azoknak megjavítására szen-
teli. Pártolás nélkül a legjobb tehetség és leg-
erősebb akarat is elkedvetlenedik s megszűnik
törődni azokkal, akik ugyan mindent tőle vár-
nak, de viszont semmit nem adnak neki.

A szakzerű munkáknak különös ajánlása
nem zárja ki az érdemesebb szépirodalmi ter-
mek pártolását. Aki művelni akarja nyelvét
és ízlését, annak a jeles írók olvasásáról nem
lehet lemondania.

És e pontnál ismét tollunk hegyére torló-
dik a helyi érdekek és bácskai önösség.
A mult évben itt akárhányszor közérdekű füzet
jelent meg; a megyebeli lapokon kívül most
is jár többféle folyóirat, és mindnyájáról csak
azt halljuk, ha utána kérdezősködünk, hogy
alig tengődik és a régiebbekben az ambíció, az
ujjabbakban a hiúság tartja a lelket.

Igaz, hogy azok az érintett könyvek és fü-
zetek nem országra szólók; de legalább a mi
részletes kérdéseinkkel és helyi ügyeinkkel fog-
lalkoznak, a melyek náluk nélkül soha, sehol
meg nem beszéltek volna. A kaszinóktól még
jelenlegi megmásított hivatásukban is elvárható,
hogy mint különben is a helyi érdekek támo-
gatására alkotott egyesületek, úgy az országos,
mint a helyi érdekek érdemesebb irodalmat me-
legebben pártfoglalják. Jó alkalom lesz erre az évi
közgyűlés, melyen ezen szellemben indítványt
tenni igen nemes és háládatos szerepnek ígér-
kezik.

Hiszen tanulás a tudás anyja és nyelvében
él a nemzet!

Az erdélyi házasságokról.

Lapunk egyik minapi számában a közérdeklőség
sanyarú állása fölött elmélkedvén, mellesleg megje-
gyeztük, hogy ezen ziláltságot nagyban fokozza né-
mely bevett felekezeten azon könnyelmű eljárása,
hogy a házasságot a komoly indokok kutatása nélkül
jó pénzért röviden felbontja s ezáltal egyrészt az el-
kergetett nőket rendszerint a titkos bűn karjaiba
hajítja, a gyermekeket világfutókká teszi, másrészt pe-
dig tág országutat nyit élvezetekben telhetetlen, lel-
kiismeretben fogyatékos korunk állati ösztöneinek.

E cikkért egyik megyebeli laptársunk szerkesz-
tője személyeskedésben szót kért és oldalt hagyva a
mi témánkat, kárhóztatta a házasság felbontatlansá-
gát hirdető vallást, fejtegette az elvlasztás célszerű-
ségét, mindenk fölött pedig síkra szállt az unitárius
felekezet s annak erkölcsös hitélete és áldásos eljárása
mellett.

Irtózkodván a nem korunkba való hitvitáktól,
nem reflektáltunk ezen kényálításokra, jöllehet azóta
a Kúria is hozott egy döntvényt, melyet ráolvashat-
tunk volna s jöllehet emlékszünk a Felsőnek egy
hetvenes évekbeli rendeletére, melyben az u. n. erdélyi
házasságot, mint immoralist, az álló hadsereg kü-
telékéből számúzi.

Most is csak azért vetünk ügyet e dologra, mert
a „Pesti Napló” szombati (16-ik) számában „Az erdélyi
házasságok” címén Szteló Kornél, tudunkkal
protestáns férfiú, igen erélyes hangon s indokoltan
követeli a kormánytól ezen botrányos üzelemnek meg-
szorítását, irván:

„Az erdélyi házassági bíróságok való pereikben
saját egyházi törvényeiket alkalmazzák és ezt addig,
míg egyházi bíróságot házassági perekben egyáltalá-
ban nem tűrünk, nekik rossz néven nem vehetjük, mert
egyházi bíróságtól nem lehet kívánni, hogy más elvek
szerint ídjén, mint saját hitelvi szerint.

Nem is abban van a baj kútforrása, hanem ab-
ban, hogy ezen bíróságok területi hatáskör-
rét és illetőségét maguk az egyházi tes-
tületek állapítják meg.

Lássuk, hogy van ezen bíróságnál a bírói ille-
tőség szabályozva?

Az erdélyi reform. egyház és az unitária egyház
különbséget tesznek azon válóperek között, melyeket
ágy- és asztaltól elvlasztás valamely más bíróság
előtt még meg nem előzött és az u. n. „per viam
instantiae” indított válóperek között, a melyekben az
ágy- és asztaltól elvlasztás már előbb valamely más
bíróság által kimondatott. A rendes válóperekben a
reform. egyház joga szerint (Utasítás 16. §.) alperes
lakhelye (a hol alperes 6 hét óta lakik) az unitáriusoknál
(Unitárius egyházi törvény 9. §. szerint) al-
peresnek egyházkörbeli tartozandósága sza-
bályozza az illetőséget. Az egyoldalú folyamodással
indítható ügyekben a reformátusoknál csak azt kell
kimutatni a folyamodónak, „hogy mely egyház kötelé-
kében teljesítette azon kötelezéseket, melyeket min-
den hitféltre nézve kötelezőnek tartanak” — az
unitáriusoknál pedig az ily ügyekben azon alpapizék
illetékes, „a melynek kerületében az illető telperes
vagy folyamodó valamely unitárius ekklé-
ziájának tagja.”

Ezen egyoldalú folyamodásra indított válóperek-
ben tehát, melyekben a házassági kötelék szent-
sége a legbotrányosabb módon sértetik
meg, mert a házasság minden kontradiktóris eljárás
mellőzésével az ellenfél meghallgatása nélkül
előre kialakított magas díjért bontatik
fel, az idézett egyházi törvények bíróságai illeté-
kességét a világ bármely részében lakó
egyénre kiterjesztik, csak azt szabván föltételül,
hogy az illető valamely hatóságuk alatt lévő egyház
község tagjai közé beiratkozzék és ott az egyházi adó
egy részletét lefizesse. Az unitáriusok ugyan még azt
is megkívánják (id. törv. 81. §.), hogy az illető fo-
lyamodó magyar honpolgári és községi illetőségét iga-
zolja, de ha Magyarországon talált egy örökre fogadó
apát, ki öt védzárnyai alá fogadta, akkor lakhatik
miattuk Lisszabonban vagy Kamasatkában, ők házasa-
gát felbontják.

Az erdélyi reformált és unitárius egyház most
ismertett illetékességi szabályai a nemzetközi ma-
gánjog általánosan elismert elveit kétségtelenül láb-
bal tiporják. Hogy a lak hely a minimum, a mely
a nemzetközi jog elvei szerint a bírói illetőség meg-
állapítására szükséges, ahhoz szó sem férhet. A ki ezen
túl teszi magát, az nem tiszteli a nemzetközi jogel-
vet, az önkényesen jár el. Az egyházi autonómia nagy
szó, annak köpenye alatt sokat szabad, de ott van
annak korrekívuma, a korona legfőbb felügyeleti joga,
mely kétségtelenül kiterjed arra, hogy ily kirívó
visszaélések és hatalomkörü túlkapasok a kellő korlá-
tok közé szoríttassanak.

Ha az erdélyi reformátusok és unitáriusok-
nak tetszik, bontsák fel ott a királyhágón túl házasa-
gukat saját szájuk ize szerint. De maradjanak
otthon és ne csináljanak az elválásból

világra szóló üzletet. A magyar igazságszolgáltatás jó hírneve követeli, hogy ezen botránnyos állapotnak mihamarabb vége vessék. A magyar felelős miniszteriumnak már régen közbe kellett volna lépni és ha nem meri rendeleti uton a kérdést elintézni, nyújtson be törvényjavaslatot, mely az erdélyi házassági bíróságok területi hatáskörét és illetőségük körét meghatározza. Eddig a P. N. Nem hiszük, hogy Szabadkán el ne higgye a józan közvélemény, hogy a családok összege teszi az államot s így a részeknek természete nyilatkozik az egészen. Ha tehát a részek — a családok — züllött erkölcsűek, nincsenek elválaszthatóan egybeforrasztva, akkor az egész — az állam — se lehet más, mint laza és omlatag.

Ezt pedig nálunk, a centrifugál elemek országában, megtérni és állami gondnokság alatt elnézni, egyértelmű az öngyilkossággal.

Részünkről ezen vitával készen vagyunk s azt kényes természete miatt válasz esetére nem kívánjuk tovább bolygatni. A szerk.

Hirek.

Mint alapos forrásból értesültünk, a városi tisztviselők fizetés emelése iránti tervezet legközelebb, bizonyára még e héten jóváhagyólag fog a m. kir. belügyminiszteriumtól visszaérkezni. Így tehát az e miatt fog nem tartható városi tisztújítás legkésőbb február közepén meg fog ejtteni.

Bende Imre ujvidéki orsz. képviselő — az „Ujvidék” értesítése szerint — besztercebányai püspökké fog kinevezetni Ipolyi Arnold utódjául, ki Nagyváradra van kiszemelve. Vajha igaz legyen!

Dr. Valihora Agoston, dr. Haynald Lajos bíbornok udvari papja, kulai földünk, a budapesti egyetemen a napokban hittudori koszorút nyert.

Sárfi Guidó dr. ujvidéki kir. törvényszéki bírónak és szabadságot állományú honvédfőhadnagyának a m. kir. honvédség kötelekéből kérelmezett kielégése, a védkötelezettség teljesítése után, viselt tisztirangfokozatának megtartása nélkül megengedtetett.

A képviselőház igazságügyi bizottsága a napokban tárgyalta le részletesen a telekkönyvi betételeknek a földadókönyv és az állandó kataszter adataival megegyező szerkesztéséről és a telekkönyvi rendeletek pótlásáról és módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Béregre Odry Lajos segédlelkész Szt. Istvánról hasonló minőségben áttételezt.

Szabadkán Jambor Pál (Hádor) nyug. főgymn. igazgató névnapja alkalmából folyó hó 25-én este a „Törvénytelen vér” előadása után volt tanítványai, ismerősei és jó barátjai estebédet rendeztek.

Apatinból irják: Az apatini kaszinó-egylet folyó hó 23-án tartotta meg rendes közgyűlését. A múlt évben két egyleti tagra való kegyeletes visszamemlékezést, továbbá az egylet elnökétől Schmausz Endre alispántól érkezett levélnek felolvasását, melyben a kaszinó-egylettől búcsút vesz, sajnálatlan tudomásul vétetett. A kaszinó-egylet iránt több éven át tanúsított kiváló ügybuzgalmának elismerésül Schmausz Endre tiszteletbeli taggá választott. Az érdekes elnöki jelentésből közöljük a következőket: A múlt évben módosított és jóváhagyás végett felterjesztett alapszabályok eddig nem érkeztek vissza. A könyvtár részére 125 magyar és német szövegű, nevezetesen Jókai és Jósika, továbbá az „Oszták-magyar monarchia” című művek rendeltettek meg. Dr. Kovács Kálmán kupuszini plébános theologiai könyveket adományozott a könyvtár részére. A háztartáshoz szükséges edények és egy hűsítő szekrény szereztetett be. A tekeasztal posztója rossz karban lévén, azért annak bevonása válik szükségessé. Az elnök jóakarattal figyelmet fordított a tagokat, miszerint a jövőben a billardozásnál kiméletesebben járjanak el. Az egyletnek 126 tagja van. A pénztárban fedezetlen hiány nem mutatkozott. A leltárban foglalt vagyon 1485 forint képvisel. A számadások, a számvizsgáló bizottság által megvizsgáltván, rendben találtattak. A dalárdával kötendő megegyezésre kiküldött hármas bizottságba választottak: Tomcsányi Ádám, Raichl Péter és Gulman Gusztáv. Az általános tisztújításnak következő eredménye volt: elnök Ribiczey Béla, alelnök Fernbach Antal, jegyző Géresy Ferenc, pénztárnok Krieger Károly, ügyész dr. Schmausz Antal, könyvtárnok Schnurr György. A múlt évi választmányi tagok valamennyien újból megválasztottak.

A palánkai ifjúság február hó 6-án zártkörű bált ad. A tiszta jövedelem a palánkai kaszinó-könyvtár alapja gyarapítására fordítatik.

Baján Antal Pál telek-, levéltáros a bukovinai „Istensegítség”-beliek magyar egyházának és iskolájának javára 3 fnt 75 krt gyűjtött.

Ujvidékről Hudec Antal postafőnök Temesvárra helyeztetett át, helyébe Jachmann N. lett kinevezve.

A zombori magyar olvasókör választmányának 1886. évi január 23-án tartott ülésén következők száma részvények soroltattak ki: 102. sz. (Szilágyi Mór); 76. sz. (Drakulic Pál); 29. sz. (Gottlieb Márton); 9. sz. (Sándor Béla). Az illetők az elimervény felmutatásával a pénzt (100 fnt) a köri pénztárnoknál felvehetik.

Zsabyáról irják: Folyó hó 22-én megejtett megyei bizottsági tag választása alkalmával Dr. Schmausz Antal apatini ügyvéd lett egyhangulag megválasztva.

A temerini olvasókör könyvtára javára f. hó 27-én zártkörű táncvigalmat rendez.

Hegyesen takarékpénztár alakult, melynek elnökévé Csizráky József, pénztárosává Csik Jakab választott meg.

Petrovácon dr. Gerich Endre választott meg községi orvosá.

Temerinben Papik Kálmán községi végrehajtót zálogolás alkalmával egy asszony mellbe szúrta, de a téli vastag kabát miatt sérülést nem ejtett rajta.

Az ujvidéki öngyület elnökül ismét Fülesly Fáni k. a. választott meg.

O-Futtakon a múlt héten Khevenhüller gróf belgrádi követünk három napon át vendége volt Chotek grófnak.

A fertőtlenítő anyagok készítése és áruba bocsátása körül a múlt évben tudvalevőleg visszaéléseknek és hamisításoknak jöttek nyomára, minek következtében a belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, melynek célja a visszaélések meggátlása volt. A körrendelet szabályzat is volt csatolva, mely megállapítja, hogy a fertőtlenítő szerekben, mennyi hatásos anyag kell okvetlenül lennie. Hogy azonban e minium meghatározható legyen, a belügyminiszter most újabb körrendeletet intézett a megyék és városok törvényhatóságaihoz s ebben részletesen körülírja a módszert, mely szerint a vizsgálatnak történnie kell. Mithogy pedig ez a művelet a vegyvizsgálat terén nagyobb mérvű szakjártasságot igényel, ennél fogva a szóban lévő vizsgálatok legbiztosabban csak az ily műveletekre kellőleg berendezett, a megkiváutató szakgyekekkel bíró intézetekben történhetnek. Helyenkül a rendelet a következőket jelöli meg: a budapesti műgyetem laboratoriuma, az országos vegykeresleti állomás, Budapest főváros vegyészeti hivatala s végül az ország egyes városaiban fennálló s időnkint a törvényhatóságokkal is közölt vegykeresleti állomások, a mely intézetek a viz-gálatokért meghatározott mérsékelt díjakat szedhetnek. Mindezen intézetek vegyvizsgálata hitelesnek tekintendő.

Magyarország malomipara címen dr. Jekelfalusi Józseftől kitűnő szakmunka jelent meg, melyet az érdeklődők figyelmébe igen melegen ajánlunk. Teszünk egyúttal az öröm és büszkeség indokolt érzetével, mert ennek alapján konstatalhatjuk, hogy malomipar dolgában mennyiségileg megyénk első helyen áll az országban, minőségileg (a főváros miatt) második helyen. Ugyanis Bács-Bodrogh megyének összesen 1294 malma van, ezek között 11 nagyobb 48 egyszerűbb berendezésű gőzmalma, 816 száraz malma és 419 vízimalma van.

A „B. B. Presse” című ujvidéki hazafias német irányú lap ma egyheti számunknak „Szerb hírlap-irodalmi viszonyok című” vezércikkét szószeriát lefordítva kiadta. Midőn örömmel fejezzük ki eszméinknek ezen szíves fölkarolása fölött, csak sajnálkozhatunk, hogy az a sok szerb, a ki négy-szemközt mindig a magyar barát szint játsza, sem hasonló terjesztésre, sem ismertetésre, sem megcélolásra nem találta méltónak azt a cikket. Egyébiránt még nem multa idejét a dolog s mi nagyon örülnénk ha panasznunk visszavonhatnók.

A zombori magyar olvasókör január 30-án esti 8 órakor tartja farsangi közvacsoráját. A körnek azon tagjai, kik részt venni óhajtanak, szíveskedjenek 1 fntot a köri szolgának lefizetni.

Megjelent. A „Gazdasági Értesítő”, a Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület január havi közlönye a következő tartalommal: A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület állapota és működése 1885-ben. — Jegyzőkönyv. — Az új év küszöbén. — Pestm-gye átirata a eselődügy tárgyában. — Tenyész-bikák eladása és vásárlása. — A rizstermelés megnövekedésére tett kísérletek Délmagyarországon. — Milyen fajú gyümölcs-fákat ültessünk Bácskában? — A buza a nemzetközi piacon. — Közgazdasági viszonyok Bácskában. — Irodalom. — Hirdetmény egy éves méncikók vásárlása tárgyában. — Szer. égési sebek ellen. — Hirdetmény. — Tagdíjat fizetők nevsora.

Árverések. Ujvidéken Pressburger Gábor 13440 fnt b. ingatl. apr. 4. és Hermann Ferenc 3544 fnt b. ingatl. márc. 21. — Zomborban Herceg János 5338 fnt b. ingatl. apr. 12. — Ujvidéken Rotfeld D. 3484 fnt b. ingatl. jan. 28. — Zomborban Glibonszky V. 660 fnt b. ingatl. febr. 18-án elárvereztetnek.

A vámiletekeknek ezüstben történő fizetésénél vagy biztosításánál a törvény értelmében szedendő arany-árkelet pótlék, 1886. évi február hóra huszonöt és fél (25½) százalékban állapított meg.

A közmunka- és közlekedésügyi miniszterium a faluzó levélhordók intézményének létesítésével óhajta a postahivatalok székhelyeitől távolabb eső puszta és falvak lakosait a posta-intézet jótéteményeiben részesíteni. A faluzó levélhordó nemcsak a postaküldeményeket kézbesíti, hanem csekély díj mellett a csomagokat és pénzes leveleket is felveszi s azokat a postahivatalhoz szállítja.

Árverések. Tovariszován Kokanov Jovan 2404 fnt b. ingatl. febr. 18. — Kulán Schmausz Ferenc és neje 3343 fnt b. ingatl. jan. 27. — Ujvidéken Altmann Ignác 5862 fnt b. ingatl. január 28-án elárvereztetnek.

A megyénkbeli kö.épiszópák statisztikája a múlt tanévről, a hiv. lap adatai szerint: bajai kath. főgymnasium I. oszt. 47, II. oszt. 32, III. oszt. 28, IV. oszt. 34, V. oszt. 10, VI. o. 14, VII. o. 7, VIII. o. 8, összesen 180. Apadás 20. — Szabadkai városi főgymnasium I. o. 77, II. o. 48, III. o. 55, IV. o. 36, V. o. 35, VI. o. 30, VII. o. 23, VIII. o. 20, összesen 431. Növekedés 31. — Ujvárbázi algyimnasium I. o. 32, II. o. 23, III. o. 11, IV. o. 11, összesen 77. Apadás 16. — Ujvidéki k. főgymnasium I. o. 53, II. o. 33, III. o. 35, IV. o. 28, V. o. 18, VI. o. 14, VII. o. 16, VIII. o. 12, összesen 209. Növekedés 8. — Zentai algyimnasium I. o. 42, II. o. 37, III. o. 36, IV. o. 17, összesen 132. Növekedés 4. — Zombor, állami főgymnasium I. o. 65, II. o. 36, III. o. 36, IV. o. 28, V. o. 31, VI. o. 10, VII. o. 20, VIII. o. 14, összesen 240. Apadás 5.

Bajmokon Vujevich Ilija, az orvvadászok eleni községi felügyelő, a napokban kiment a határba „bogarászni”. Alig ért ki a faluból, csakhamar egy nyulra akad; rálért és meg is sebesítette, de nem halálosan, mert a nyul, biccegve bár, de tovább szaladt. Vujevich nem hagyta olyan könnyen zsákmányát, hanem utána iramodott, hogy elfogja. A hó sűrűn esett, szemei folyton a nyulon csüngtek s így történt, hogy egy káválan, mely kútba tarisznyáit, fértverestül beleesett. Szerencse a szerencsétlenségben, hogy a téglával kirakott kút oldalából egy jókora rész bedűlt s így a mint a víz felszínére jött, belekapaszkodott a téglákba, fölcsúszott egész a mélyedéig, arra ráült s lábait a vízbe lógatta. Hasztalan

kiáltott segítségért, hiába való volt minden erőlködése, hogy észrevétesse magát, szavait nem hallotta senki sem. Végre megnyugodott sorsában azzal a gondolat-tal, hogy ott veszik az éhhaláltól. Ily írtózatossághoz utáni három óráig, tehát összesen ötvenhárom órát, étlen és szomjan, vizes ruhában. Csak a két napi várakozás után, rosszat sejtve, kérdézősködni kezdett utána, de senki sem adhatott fölvilágosítást. A hóban nyom után indulva, végre sok keresés után meglették a kútban. Ott ült eszméletlenül, fejét mellére horgasztva. Amint kimentették, magához jött s néhány napi fekvés után, most már teljesen egészségesen adomázik az ő vadászkalandjáról.

Zombori színház. A folyó évi színiévd f. hó 29-én vendi kezdetét, mely alkalommal itt először kerül színe teljes száma zenekarral: „Gasparone, a szicíliai bandita”. Vig. operette 3 felv. Írták: Zell és Genée. Ford. Berzók Árpád és Éva Lajos. Zenéjét szerző Millöcker Károly. Bérelni a már meghirdetett feltételekkel naponként lehet Bittermann Nándor könyvnyomdájában Németh János megbízott közbejöttével délelőtt 9—11½ és délután 3—5 óra között. Kéretnek a volt t. bérlő uraságok helyeik iránt folyó hó 26-ig annyival is inkább intézkedni, mert azontúl elsőbbségi joguk figyelembe nem vehető. A n. é. közönség kegyes pártfogását kéri tisztelettel a színházi igazgatóság.

Színházi játékrend: Pénteken január 29-én először: „Gasparone, a szicíliai bandita”. Vig. operette 3 felv. Írták: Zell és Genée, fordította Berzók Árpád és Éva Lajos. Zenéjét szerző: Millöcker Károly.

Szombaton január 30-án először: „Az arany ember”. Drámai költemény 5 szakaszban, 1 előjártékkal és 7 képből. Írta: Jókai Mór.

Vasárnap, január 31-én először: „Az árendás zsidó”. Népszínmű dalokkal és táncal 3 felv. Írta: Klárné Angyal Ilka. — E három első előadás bérlet szünetben tartatik, hogy a t. bérlő közönség tájékozhasna magát az előadásokat illetőleg.

Az ujvidéki sorozó járásból a következő hadkötelesek tartózkodási helye ismeretlen: Nikolits Ferenc, Pászti István, Scheiner Lipót, Visky József, Rácz István, Ferkó Jankó, Gréger Ede, Kovács János, Fábián Ádám, Hudecz Kolács István, Nikolits Jován, Kolompár János, Vrázda József, Schvebler Lajos, Hut Sándor, Bordás György, Miletics Lyubomir, Popovits Steván, Ivanits Dusan, Unlich Gyabomir.

Az orsz. méhészeti egyesület a méhészet terjesztőinek legfontosabb tényezőül mindenkor a néptanítókat tartotta, a kik legközvetlenebbül érintkeznek a néppel s a méhészet gyakorlati és sikeres üzése által leginkább felkelthetik a méhészkedés iránt való kedvet. Hogy tehát a néptanítók a méhészet okosjáról kezelését minél jobban elsajátíthassák, az egyesület felhívta a közoktatásügyi miniszterhez, hogy az egyesület közlönye, a „Méhészet lapok”, a „Néptanítók Lapja”-hoz mellékeltesse, a melyet a miniszter tudvalevőleg az összes hazai tanítóknak ingyen küld. Az egyesület a szellemi munkát ingyen felajánlja; a lapnak mellékletül való kinyomása pedig 12,000 példányban mindössze 1200 fntba kerülne évenként s így 12,000 tanító egyenkint 10 krt kapna évenként 18 iv hasznos olvasmányt. Az egyesület e javaslatot csupán a méhészet ügyének emelése céljából tette, nem törődve azzal az anyagi veszteséggel, mely az által érheti, hogy több néptanító, ingyen kapván a lapot, megszűnik a társulat tagja lenni.

Beküldetett. Kérem Bács-Bodrogh megye történelmi társulata elnökségéhez. A történelmi társulat ez évi felolvasással egybekötött közgyűlése február 2-án tartatik meg. Tekintve, hogy e napon ünnepe van, a mely a társulat egyházi tagjait a megjelenésben akadályozza; tekintve, hogy a gyűlés délutánra van hirdetve, a mi a haza utazni szándékozókat szintén fészélyezi, azon tiszteletteljes kérelmére intézem a társulat elnökségéhez, hogy a társulati gyűlést megállapítása körül a tagok állapotára s illetve foglalkozására is figyelemmel lenni szíveskedjék. Egy lelkész.

Gákován szombaton a plébános istállója bedőlt s a jászolban gyanútlanul cserkésző barna bocikát romjai alá temette — volna, ha a gyors segély meg nem mentette volna.

Farkas a szomszédban. A múlt hóviharos napok egyik reggelén egy almási német atyafi az apostolok lován vágatott Gara szomszéd községből hazája felé. Nem messze mehetett a jámbor, mert segélykiáltásaival a község külső utcája lakóit felriasztotta, kik vasvillakkal felfegyverkezve s szánra kapva indultak segélyére a szorongatottnak. Beérvén őt, lélekszakadva beszélt el, hogy egy nagy farkas akart udvarolni neki, ő azonban nem értette el amannak tréfáját s hatalmas kurjongatásához és segély után kiáltáshoz folyamodott, mire a segélyhozók közeledésére a farkas elpárolgott. Néztek jobbra, balra a jólelkű emberbarátok, de farkast nem láttak, miért is szerencsés utat kívánván az utasnak, maguk a községbe visszahajtottak s itt a farkas történetét újra elmesélték, nem is eredmény nélkül, mert a puszkások felkerekedve tüvé tették az egész határt anélkül, hogy farkasnak csak nyomára is akadtak volna. Valószínű, hogy az említett utas szemei a hideg ellen óvó folyadék nagyobb mérvű használata következtében valamely téveteg kuvaszt néztek farkasnak, innen támadt a nagy hü hó.

A postatakarékpénztár közvetítő hivatalai tudvalevőleg február 1-től kezdve fogadják el a betéteket. Az intézmény iránt mutatkozó rendkívüli érdeklődésnek egyik jele, hogy a postatakarékpénztárhoz a közvetítő hivatalok részéről tömegesen érkeznek a megrendelések betéti könyveszközre; főleg oly helyekről, ahol gyárak vannak, százával rendelik meg a könyveszközöket. Ez utóbbi körülmény arra is mutat, hogy már a nép alsóbb rétegeinek figyelme is fölhevítet az intézményre, melynek egyik főhivatása éppen abban áll, hogy a szegényebb sorok tőkésének jótékony gyümölcsötzetését mozdítsa elő.

Múlt év december havában Szabadkán (63,428 l.) élve született 294, elhalt 175 egyén; Zomborban (24,850 l.) élve sz. 84, elh. 61. Baján (19,944 l.) élve sz. 55, elh. 51.

Melléklet a „Bácska“ 8-ik számához.

Szabadkán Krnyajszky Jovics Katica, fiatal szép leány budai keserű viz helyett tévedésből válszó vizet ivott s ennek következtében, néhány napos szenvedés után, meghalt.

Rendőri hírek. Pénteken az apatini-utcai mely árokba beleesett egy szent-iváni németnek szép, két esztendőes csikaja. Az összefutott néptömeg a szegény állatot minden sérülés nélkül szerencsésen kibúvta. — Kérjük a tisztelt rendőrkapitány urat, sziveskedjék a Vadászkiirt mellékhomlokzatát megvizsgálni és meggyőződni arról a vizeséről, amely két helyen mutatkozik s egyuttal intézkedni, hogy az a közveszélyes süppedés, mely az arra járást veszedelemessé teszi, minél előbb eligazittassék. Egy polgár.

Szabadkán Baumgarth szül. Hacken Anna a napokban 39 éves korában elhunyt.

Elvi jelentőségű határozatot hozott a napokban a kir. kuria. Kimondotta ugyanis, hogy a vizsgálati fogság fúntartása vagy megszüntetése iránt hozott kir. ítélő táblai végzés ellen a fenálló törvényes gyakorlat szerint további felebbezésnek helye nincs.

A szabadkai szinügyi bizottság f. hó 23-án tartott ülésében tárgyalta Danecz miskolci szinigazgató abbéli kérvényét, hogy a szabadkai színházat a kiirt pályázat mellőzésével adják ki neki bérbe. Hasonló kérvényt nyújtott be Tóth Béla ottani szinigazgató is. A bizottság mind a kettőt elutasította s megmaradt a pályázatban kiirt föltételekhez.

Csúroghról írják: A csúroghi róm. kath. iskolaszék sikerült táncvigalmat rendezett f. hó 16-án a helybeli róm. kath. iskola javára. Az anyagi haszon nem valami fényes volt, ezt felülmúlja azonban az erkölcsi, mely abban kulminál, hogy sikerült a különféle nemzetiségeket a játékon és nemes célna megnyerni.

A rendezők: Vucserics Gábor, Kovács Béla, Sarfenberger Sándor, Földy Illés és Fischer Leopold urak közreműködésével. A főérdemet szeretett plébánosunk Mandich Endre úr vivta ki magának, ki nem sajnálván semminemű fáradozást kellemes és előzékeny modorával nemcsak az egész t. társaságot a vigalom alatt a legjobb hangulatban tartotta, hanem a különféle nemzetiségek közt az egyetértést és felebaráti kapcsolatot is megacélozta. Miért is fogadják mindnyájunk nevében legőszintebb elismerésünket s köszönetet nyilvánításunkat; egyuttal fogadják köszönetünket azon tisztelt adakozók, kik felülfizetéseikkel a játékon célhoz járulni szivesek voltak s kik a következők: Kovács István 1 frt 50 kr., Ilics János 1 frt, Nagy Béla 1 frt, Nikovits Eduárd 1 frt, Vucserics Gábor 1 frt, Sindler Antal 1 frt, Diénes Ágostonné 1 frt, Ottenberg Károly 1 frt, Mandich Endre 50 kr., kisbárai Kis Ernő 1 frt, rigyiczai Kovács Béla 50 kr., Sarfenberger Sándor 50 kr., Kiss Vendel 50 kr., Hajduska Ignác 50 kr., Lotz Jakab 50 kr., Sikits Ferenc 50 kr., Söti Imre 50 kr., Hasz Albert 50 kr., Kohn Max 50 kr., Gombos Julia 50 kr., Weisz J. Mór 50 kr., Eper András 50 kr., Perits Mladen 50 kr., Jankovics István 50 kr., Kalenics Nikola 50 kr., Schweiger Mór 40 kr., Karakasevics Aladár 30 kr. A négyeseket 38 pár táncolta. Jelen voltak asszonyok: Vucserics Gaborné, Ilics Jánosné, Sarfenbergerné, Marianovics Györgyné, Fischerházi, Weisz Mórné, Lövyiné, Szikitsné, Gombosné, Sindlerné (Nádalyról), Steinné, Kellerné, Védraóné, Serleginé, Schweigerné, Jankovits Brankóné, Ibisits Ignácné, Földiné, Meznericsné, Diénes Ágostonné, Kiss Vendelné, Lotz Jakabné, Hellerné stb. Leányok: Gavrilovics Cveta és Náta (Nádalyról), Sindler Gizella (Nádalyról), Marianovics Micike, Gombos nővérek, Fischer Rózika, Földi Iluska, Schvartz Regina, Schosberger nővérek, Védraics Mariska, Klein Iluska, Riesz Lenka, Lotz Helén stb.

Szabadkán Vojnits Félix közgyám a bukovinai „Lstensegits“ beliek magyar egyházának és iskolájának javára 21 frt 30 krt gyűjtött.

Uj-Verbáson Sztahulyák József, a Ferencsatorna r. t. gazdászati főnöke, a napokban vezette oltárhoz Schmidt Irén kisasszonyt, Schmidt Antal ferencsatornai mérnök kedves leányát.

Geiger Mór szabadkai földbirtokos „Über Land und Meer“ című zeneszerzeményét Mária Valéria öfenségenek ajánlotta föl.

Súly megállapítása hizott sertéseknél mérés nélkül. Wagner tanár a mérszalaggal való súly megállapítást a hizott sertéseknél is teljesen biztosnak mondja s ezen eljárást következőleg írja le: Az állat fejéből, éppen a két fül között lesz egy más szalaggal megmérve egészen odáig, hol a fark kezdődik s az állatnak ekként nyert hosszát hüvelyekben feljegyezzük, mire az állat testének kerülete is megmériük közvetlen az első lábak mögött s e két szám egymással sokszoroztatván, az ekként kijött szám 11-el lesz elosztva: ha az állat teljesen ki van hizva; 12-vel: ha középhizott; 13-mal: ha csak félhizott; s az ekként nyert szám adja meg az állat valódi súlyát. Például, ha egy hizott sertés hossza 50 hüvelyk és kerülete 49 hüvelyk, e két szám egymással szorozva ad 2450, melyet: ha az állat teljesen ki volt hizva, 11-el elosztva, 233 lesz azon szám, mely annak súlyát fontokban mutatja.

A szabadkai általános takarékpénztár részvénytársaság 96,416 forintnyi részvénytőkéje után 11,196 forint nyeresémet mutat fel. A takarékpénztári betétek összege 224,929 frt; tartalékalapja 5,100 frt, váltótárcaja 359,746 frt.

Mehner Vilmos budapesti könyvkiadó kiadásában megjelent Vörösmarty Mihály összes műveiből a 47-50. Tompa Mihály összes műveiből a 19-22. jolytatolagos füzet. A csinosan kiállított füzetek helyében is kaphatók Karakasevics könyvkereskedésében.

A szabadkai Népkör e hó 30-án tartja meg farsangi táncvigalmát.

A f. évi január hó 20-tól kezdve kibocsátandó m. kir. kamatozó pénztári jegyek kamatját a pénzügyminiszterium további intézkedésig évi 4%-ban állapította meg.

Csőd. Adler Teréz kulai lakos ellen; bej. határidő márc. 2. Csődbizos: Raics Lyubonir; tömeggondnok: dr. Makszimovits Milan ügyvéd.

Herschl Simon ópalánkai illetőségű pécsi lakos, vezetőnévét „Havas“-ra magyarosította.

A szabadkai pinceregylet beteg tagjainak fölszámolására február hó 6-án táncvigalmat rendez.

A zombori színház-részvénytársaság igazgató sága f. é. január hó 24-én tartott igazgatósági ülésében a színházat f. é. január hó 29-étől virágvasárnapig terjedő szinidényre Beúdy Gábor, Kiss Ferikó Dezséry Gyula szabadkai szinigazgatósági tagoknak, mintán Szabadka városától az engedélyt, mely már január 7-től van keltező bemutatott, azon kikötéssel adta ki, hogy hetenkint 3 előadást rendezhetnek hogy hetenkint egy operette előadást tartoznak adni; hogy operettek előadásánál 10, népszínműveknél e. l. ben 7 tagu jól szervezett zenekarral tartozik fellépni. A páholyokra nézve bérleteknél az ár különbség nélküli 3 frtban állapították meg olyformán, hogy 5-5 előadásokig tartó páholyok a páholybérletre nézve kötelező még akkor is, ha valamely darab — még a bemutatott előadásokat sem véve ki — bérletszűnetben is adatnák helyezi a közönséget, minthogy ez időszert már minden páholy ki van bérelve, a páholyok jegyei a napi pénztárba be nem tételnek s a t. bérlok páholyaitakat minden további előintézkedés nélkül foglalják el. A többi helyek a szinlapokon feltüntetett napi árban adatnak ki, azon hozzátevéssel, hogy ezen helyek nem kötelezők a bérletszűnetekre is s a bérleteknél 20% árleengedés számíttatik. — A szerződésnek 15-ik pontja pedig ekképen szólván: „A mennyiben a szinigazgatóság által alkalmazott személyzet az előadások a közönség mügyényeit ki nem elégíté, a részvt. igazgatósága jogosítva van nemcsak egyes előadások megtartását betiltani, de sőt a szerződést is felbontani anélkül, hogy a szinigazgatóság bármilyen nevezendő kárpótlást igényelhetne“ — eléggé biztosságra helyezi a közönséget a szinigazgatósággal szemben. Zsuffa Vince, ig. jegyző.

A zombori kereskedelmi és iparbank igazgató választmánya által f. évi január hó 24-ikén az összes tagok jelenlétében tartott tanácsülés alkalmával Prokopovits Istvánnak, az eddigi titkári állomásáról történt lemondása az igazgató-választmány által egyhangulag elfogadtván, helyébe a pénzügyi elnök Bikár Si mon úr indítványára Thim József, az intézet szorgalmas és érdemekben gazdag eddigi pénztárosa lett egyhangulag titkárrá megválasztva. Minthogy ekképen a pénztárnoki állás szintén üresedésbe jött, azon állásra a kitünő képzettségű és lankadatlan szorgalmu Gergurov Mladen városi polgártársunk lett ugyancsak egyhangulag megválasztva. Pár nappal az előtt tartattak meg Bikár Simon elnök összehívása folytán számos részvényes és későbbben az igazgató választmány összes tagjai részvétele mellett azon nagy kihatású értekezletek, melyek a nagy közönségnek is teljes megnyugvására szolgálhatnak. Ugyanis ekkor indítványozta Bikár Simon elnök, hogy az intézet alapszabályainak illetékes szakasza akkép módosításék az arra hivatott közgyűlés által, hogy ezentúl a bank elnöke, alelnöke és a választmányból kiszemelendő 6 bíráló tag, a bank irányában szenvedő adóságot semmi szín alatt sem vállalhasson magára. Ezen indítvány mind a két értekezleten teljes megelégedéssel elfogadott és nem szenved kétséges, hogy ezen üdvös, következményekben gazdag és teljes bizalmat keltő határozat a banknak eddigi jó hírnevét csak emelni és némely nyugtalanokodó kedélyt lecsillapítani fog. Szükségesnek találtak ezen adatoknak nyilvánosságra hozatalát azért, mert immár az egész város mesél oly dolgokról, melyek a Banknak árthatnak, a részvényeseket nyugtalanítják és városunknak amugy is esekély vagyongörögalmát csökkentik. Pedig többé jogos kifogásra ok nincsen.

A nőegyleti táncvigalom.

Január hó 23.

A görög hitrege szerint az elhaltak lelkeit a Styx folyón az Elysiumba, a boldogság szigetére, Charon szállította; persze ezt se cselekedte ingyen, mert még a lelkeknek is obulusokkal kellett megváltani a mennyországba való belépő-jegyét. A nőegyleti táncvigalom Charon város szerépre a bájos T. N. vállalkozott. Amint beléptél a boldogság helyének előcsarnokába, feléd hangzik: „Itt lehet jegyet váltani!“ Megköszönöd a szives figyelemzetést, lefized az obulusokat, vagy Csánady szerint, a „közös-ügyes“ főrest s kapsz ezen egy kis piros cédulát, aminek prózai neve: belépő jegy s ez aztán följosgit, hogy vigadj, mulass, táncolj, ameddig a lábaid bírja és szived engedi. Mert hát ember legyen az a talpán, illetve szív legyen az a helyén, amely ennyi sok szép lány láttára, ki tudná logaritmikus számítani, hogy ennyi elég s ne tovább — mert megárt.

Szettekintük a gyönyörűen földiszített teremben, a legújabb divat szerint készített díszesebbnél díszesebb toilletekben pompázó női közönség már együtt van, párosával karonfogva lebegnek el előttünk; a legszebb alkalom, hogy szemléltartsunk: melyik a legszebb, melyik a bálkirálynő?

Az egyiknek arcában több a poezis, a másiknak a gyönyörű karesu természet csodálat, ennek szemében a mámorító tekintet ragad el, annak szerény, de igazó modora készlet lelkesedésre; egyszóval ítéletet mondani ép oly egyoldalú és veszélyes, amilyen vakmerő kísérlet lenne.

Sok szép, fiatal leányt láttunk, kik a tánciskolából ez alkalommal avandzsíroztak a bál parkette-ig. A régi gárda, mely inkább táncol, mint sem hogy meghaljon, teljesen hiányzott. Mi okból? nem tudjuk. Fama asszonyosság azt rebesgeti, hogy a jövő bálokra kimélik magukat. Annyi bizonyos, hogy a nőegyleti táncvigalom eszméjében és kivételében, éppen a nők nem igen voltak egyek.

A táncvigalom hivatalos „kezdeté“ már régen elmúlt, de a táncosok még mindig oly gyéren gyülekeztek, hogy több volt a rendező, mint a rendezendő. Hja nálunk ez már megszokott nagyuri tempó, hogy dalestélyre, színházba, bálba a kitűzött időn mindig egy órával később megyünk el.

Végre kilenc óra táján rákezdtek Sándorék a „Hunyady“-ból a nyitányt s nyomban rá a csárdást.

Erre aztán egyszerre kitért a lelkesedés árja az „aranyos ifjúság“-on; kipirult az arc, feszült a mell, szemekben az örömrája úszott. Zoltán jogász keményen bokázott; lássa az apja, hogy Pestről a korpus jurison a lábra is ragadt valami. Dezső barátunk is lelkesedésében legyezőként lobogtatta kalapját, „hejhehuja-soh-se halunk meg.“ Lacika sem akart hátramaradni; keces táncosnőjét szépen és déleegen hol jobbra, hol balra forgatta s még a lassú alatt is azt hajtogatta, hogy a táncot ugyan a láb végzi, de a szív éri, a mit táncosnéja persze sehoggy sem akart megérteni.

A rendezők jó példával jártak előre s hogy nem volt „petrezselyem-áru“ táncosnő — a mi a mostani táncmulatságokon vajmi ritka eset — az az ő érdemüknek tudandó be. Volt „ujra“, „hoggy volt“ bővíben, de mégis, mintha szerényen számmal, mint azt ősi szokásunk már magával hozza. Hja, realis a mai fiatalok még lelkesedésben is takarékoskodik!

Az első csárdást többen nézték, mint táncolták, de második újrázásnál már a nézőközönség szerepe csak a mamák csoportjának jutott nem irigyelt osztályrésztül.

Az alatt a másik szobában meg az „öregek“ mulattak „esőndesen“; volt köztük is lelkesedés a toasztól kezdve, egész a csőkeuppanásig.

Az első négyest két oszlopban 44 pár táncolta.

A táncban a következő hölgyek nevét sikerült följegyeznünk: Armbruszt Gizella, Bittermann Hermin, Bruck Ella, Fejér Eulalia, Feries Klementin, Filöp Gizella (Sztanisicsról), Haméder Vilma, Heindhofer Etelka, Hoffmann Ilona, Kalapsza Bella, Kämpf Jusztina, Kovács Stefánia (Rigyicáról), Kukula Malesi, Longauer Gizella, Lovich Aranka, Mihályi nővérek, Millassevits Margit, Prokopp Józsa, Rezsnyai Ilona, Schwarz Margit (Bajáról), Szalay Esztiike, Szigriszt nővérek, Tessényi nővérek, Trischler Nina, Weidinger Sarolta, Villany baronesse és Zsigmond Mariska (Pirosról).

A tánc reggeli öt óráig tartott, habár a társaság másik része még azon túl is ott maradt. Sándor még akkor is húzta, mikor már pitymalodni kezdet és a szép éjszaka mulatsága beleterjedt a szürkülő reggelbe. Georgius.

B.-Földvár, 1886. jan. 20.

(Közszégi óreink elfogatása.)

Közszégünk éveken át bátran olyannak tekintetett, melynek párját a Duna vagy Tisza mentén sehol nem találhatni. Sietek netáni félreértések kikérelése tekintetéből miandjárt azt is felemlíteni, hogy ezen példányszerűsége büszke közszégünk egyáltalában nem lehet, mert kitünő nevezetes tulajdonai e közszégnek a személy és vagyonzbiztonságának a lehető legrosszabb lábon való állása volt. Nem tudjak azért-e, mert a Tiszának a Dunába való beömlése innen nem messze van? de legalaposabb lehet az a vélelem, hogy a közszég rendszeti viszonyai évek óta elhanyagolt állapotban voltak, nem volt rendfőnök, a ki a kellő erélyt, szakértelemet kifejtteni tudta volna s így viszonyaink évről évre elhanyagoltatván, támadt az a borzasztó állapot, a mi talán az országban egy közszégben sincs, hogy van néhány cégéres elismert gonosztevő, kik semmiféle büntény elkövetésétől nem iszonyodnak. Háborítatlanul úzik gonosz cselekményeiket, a mint kissé megfélemlítettek, azonnal a szomszéd Szerbia területére menekülnek, honnan a szélnek kedvező fuvalma alkalmával ismét távozva, jönnek anya-közszégek boldogítani. A mult év utolsó heteiben már annyira vitték garázda üzemeiket, hogy tisztességes polgár még nappal sem igen mert az utcára kimenni. A bírót, az elüljárókat insultálták, fenyegették. A zsidók házára fenyegető cédulákat ragasztottak stb.

Mindezek a nem irigyeini való állapotok fényeskedtek a közszégben a folyó év elsejéig, a mikor Ivanics Sándor kerületi esendbizos vette át a közrendszet fölötti hatalmat. A közszéggel 2 évre szerződött, még pedig kötelezettséggel, hogyha a személy és vagyonzbiztonsági állapotok meg nem változnak, neki a közszég azonnal felmond s a szerződés kölcsönösen megszűnik.

Ivanics Sándor ismervé önmagát, a viszonyokat, tapasztalatait, bátran elvállalta a kötelezettséget s 2 hét alatt csodát művelt. B.-Földvár közszégben az éveken keresztül tapasztalt rendtelenség helyett a legnagyobb rendet állította helyre. A gyanus vagy teljesen ismert cégéres gonosztevők elszállingóztak, úgy hogy a közszég egy szebb jövőnek hajnalát látta felvirradni.

Ivanics 9 kipróbált, többnyire volt altisztekből álló legényt fogadott fel, józan, példás erkölcsű egyéneket.

Elképzelhető, mint hatott a közszég polgáira azon megretentő esemény, hogy folyó hó 20-án Ó-Becséről 4 k. esendőr kijövé, mind a kilenc rendőrt bilincsekbe verve, az ó-becei kir. járásbírósg fogházába szállította be, úgy hogy a közszégben egyetlen egy rendőr sem maradt, az éjjel a bíró és esküdtek voltak kénytelenek patroulirozni, a közszég józanul gondolkodó polgárai és különösen a zsidók — levén köztök több igen jó módú — a kétségbeesés szélére sodorvák.

Hogy az ily eljárás mire vezet, azt könnyen kitálalhatjuk. A gonoszak vérszemet kapnak, jövőre a rendőrséget mibe sem veszik, a régi állapotok még nagyobb kiadásban visszatérnek. Az ilyen eljárás okozhatja azt, hogy a jövőben Amerika vad államai-ban divott szokás lép életbe, vagyis, hogy a nép veszi a kezébe a bíraskodást s rövid után maga végez az elismert, a büntényeket iparszerűleg üző cégéres, megrögzött gonosztevőkkel. Kinek gyűlik akkor meg a baja? vagy megtörténik, hogy rablások, gyilkosságok, lopások napi rendben lesznek, a gonoszok ismervé igazságszolgáltatásunk rendkívüli lassú lábon való haladását és a velök való igen enyhe elbánást, a legújabban történt dolgot mintegy elégtételül tekintvén, egész bátorsággal fogják üzemeiket folytatni s kinek lesz velök a legtöbb baja? A bíróságoknak.

Azt mondják, hogy egy címeres betyár állítólagos megveretése okozta a szomorú meglepetést. Nehezen hihetjük el, hogy e netáni verésben mind a 9 rendőr részt vett volna, tehát hogy mind a kilenc

megérdemelte volna a kegyetlen módon való elbánást. De a bilincsekre nézve is hivatkozunk a m. kir. igazságügyminiszterium 1872. évi 2082. sz. a kelt rendeletére, melyben az esetek meghatározóvá, melyeknél a bilincsek alkalmazhatók. E rendelet III-ik cikkének egy pontját sem látjuk alkalmazhatónak. Vagy talán a k. csendőrséget a fenti rendelet nem szabályozza s nekik meg van engedve az ő belátásuk szerint bárki ellenében is bilincseket használni?

Talán egy egész községet ennyire érdeklő ügyről a közigazgatás főnöke is értesítendő lett volna, hogy az a közbiztonság megóvása tekintetéből intézkedéseit megtehesse?

Félünk, hogy a mi 2 hét alatt oly szépen rendbe hozott, ezen eset folytán annyira megromlik, hogy többé helyre hozható nem lesz. Tessék akkor valakinek B.-Földvárral boldogulni.

Megjegyzem még, hogy a k. csendőrség a mint a községben megjelent, a rendőröket egyenként a község házára idézte s mikor együtt voltak, vezényszóira a csendőrség szuronyait nekik szegezve bilincselte meg őket, tehát mint a legnagyobb gonosztevőket, szállítás alkalmával pedig a községbeli rossz emberek gúnyhahotájára hangzott fel. Szép állapotok!

Most már csendőrök vannak a csend és rend fenntartása céljából kirendelve, de mikor az egész őrsőn 4-5 csendőr van, nem tudom, hogy lesz a rend fenntartható, a mikor ezen 4-5 ember hivatva van O.-Bece, B.-Földvár községek és roppant határaitokon a személy és vagyonbiztonság felett őrködni? *B.-Földvári.*

A kender okszerű termelése.

Felolvasva Szobonya Bertalan, az adai kir. állami földműves iskola igazgató-tanára, az ó-becsei gazdákör felhívására 1885. dec. 26-án.

Azon réam nézve felettébb megtisztelő felhívásnak, hogy a mai napra hirdetett gazd. értekezleten jelenjek meg és szerény tapasztalataimat a kender okszerű termelése terén adjam elő — szives készséggel iparkodván megfelelni, van szerencsém melegen üdvözölni a mélyen tisztelt gazdaközönséget s engedelmet kérem arra, hogy e fontos tárgyat illetőleg röviden szólhassak.

Ma már oda jutottunk, hogy e tejjel és mézzel bővelkedő, őstermékenységű talajon is beállott azon gazdasági válság, mely a gazdák nagy részét határukra nem teszi is, de okvetlenül megrázkódtatja s többé-kevésbé szorult anyagi helyzetet teremt számára. Nem kell egyébre hivatkoznom, csak a mostani alacsony gabonára s meg fognak győződni arról, hogy ily viszonyok között — az eddigi gazdálkodási mód mellett — ha megélhetünk is, de gyarapodni, vagyonosodni semmi szín alatt nem fognak; már pedig az ember életének egyik mulaszthatatlan célja a vagyon-gyűjtés, mert csak vagyonos polgárok mellett állhat fenn édes hazánk, mint hatalmas és gazdag állam.

A gazdának okvetlenül változtatni kell gazdasági rendszerén s átmenni egy másik gazdálkodási módra, mely neki biztos és állandó jövedelmet biztosít. Nem akarom ezzel azt mondani, hogy most már ne termeljünk több búzát, csak annyit, a mennyire szükségünk van; hiszen ez ki sem volna viheto, mert már a természet is akként alkotta a délibábos szép rónaságot, hogy itt a főszűly a gabonatermelésre, valamint az állattenyésztésre kell, hogy fektetessék; de ne tisztán a búza legyen mérvadó és egyetlen terményünk, hanem termeljünk mást is; mert ha a rozsa vagy aszály elpusztítja a gabonát s a gazda ebből várja egyetlen jövedelmét, akkor biztos bukásnak néz elé, miután egyéb termény hiányában nincsen neki mire támaszkodnia.

Ma már látjuk, hogy a búzát kinálni kell s mégsem veszik, mert nagyon sokat termelnek belőle a gazdák nálunk is, meg másutt is. Míg a jószágnak, a húsnak, tejnek, vajnak mindig van ára. Egyéb növényeknek meg, mint pl. a kendernek, dohánynak stb. éppen igen nagy kereslete van. Mit tegyünk hát? Azt, hogy olyan növényt termeljünk, amit szívesen megvesznek mindenkor s amit az emberek nem nélkülözhetnek s ez első sorban a hús, azután a kereskedelmi növények.

Hogy többet ne említsek, csupán a húst, meg kell jegyezmem, hogy minél műveltebb s vagyonosabb valamely ember, annál több húst eszik maga és családjá; míg a szegény ember téztafélekkel tengeti életét, amely sokkal olcsóbb.

A hústermelésnek fő alapja azonban a takarmánytermelés. A sok és jó takarmány neveli a jószágot, szaporítja a trágyadombot s képesíti a gazdát arra, hogy földjeit jó erőben tartsa s a termést ezáltal mindenképpen biztosabbá és julalmazóbbá tegye. Ez az alapja azon már igen unalmassá vált gazdasági prédikációnak is, hogy iparkodjunk olcsón termelni. Olcsóbban pedig nem tudhatunk búzát előállítani más képen, mintha oda iparkodunk, hogy míg eddig, a helytelen és minden számítás nélküli eljárás mellett, egy láncon például átlag 8 köböl gabonát termeltünk s ez nekünk bele került — adót, munkát, magot, föld használatát stb. számításba véve, tessék fel 24 ftrba, köbölként e szerint 3 ftrba, a mi csak példa, mert valósággal sokkal többé kerül. A föld helyes, okszerű művelés, ápolása és a terményeknek rendszeres egymásutánja szerint, mondom most már oda kell iparkodunk, hogy ezen az egy láncon ne 8 köböl, hanem 16-ot állítsunk elő, mert ekkor is csak 24 ftrba kerül nekünk egy lánca búzatermés, de már ekkor egy köböl nem 3 ftr, hanem 1 ftr 50 krnyi költségünket fogja felemészteni.

És ez t. gazdaközönség higgyék meg így van; de azt is higgyék el, hogy ez nem kivihető, nem különösen is, e gazdag talajon. Mert míg Württemberg sovány, mostoha talaján, az egész világ átlag termése szerint, a holdankénti termés 19 hltr, addig nálunk az átlag termés 5 hltr. körül mozog.

Midőn ezeket előre bocsjátja szükségesnek látom, ráterek tulajdonképeni tárgyamra, a kendertermelés fontosságának esetelésére.

T. gazdaközönség! Kimutattam, az imént, hogy minden gazda embernek azt a növényt kell termelni, a mit leginkább keresnek, e szerint legjobban megfizetnek.

Egy a kendertermelés terén igen jeles szakember azt mondta nekem, hogy „ha 100,000 mm. kenderrel rendelkezünk, két hét múlva már Anglia jelentkezik arra, mint vevő. De nem is kellene Angliát értesítenünk erről; mi magyarok nem tudunk annyit kender termelni, mennyi hazai fogyasztásunkra évenként elég volna, hanem a világ esűségére kénytelenek vagyunk ezt is importálni, más — nálunknál életrevalóbb és iparkodóbb államokból.” Ezt szem elől nem tévesztve, bátran foghatunk a kendertermeléshez, mely által képesítve vagyunk egy újabb jövedelmi forrást megnyitni s a búzatermelés által kizsárolt föld-inket okszerűbb és jövedelmezőbb gazdálkodási eljárás életbe léptetni.

A kender a világ legrégibb növényei közé tartozik. Az egyptomi gúlákban Kr. e. 5000 évvel már igen finom kenderből készült ruhákat találtak a Holttesteken.

A kender minden vidéken díszlik, Szibériában éppen úgy, mint Olaszországban, csak a legészakibb tájakat nem türi; egyébiránt a meleg és száraz éghajlatot, éppen mint a miénk, jobban kedveli, mint a hideg és nedveset.

A szívós, hideg és kötött agyagon, valamint az egészen laza homokon kívül minden talajban megterem; de mégis a jó természetű televénydús talajt, a friss gyeptörést, kiszáradt tőfeneket legjobban szereti, mulhatlanul azonban apró és mély szántást adjunk alá, a mely lehetőleg összel történjék, hogy a téli fagy és nedvesség a földet porhanyítsa, szelidítse és a téli nedvességet a talajban mintegy felhalmozza, hogy ha majd a nagy szárazság jön, legyen azt a növénynek honnan felhasználnia.

Igen kövér talajon a trágyázás hosszabb ideig nélkülözhető, de akkor legelőbb annyi ideig kender termelni ugyanazon talajon nem szabad.

Legajánlatosabb trágyaszor a kender alá a jó érett istálló trágya, az emberi ürülék és a kompost trágya. A műtrágyák közül a konyhasó a kender fonálján különösen jó minőséget kölcsönöz. Ha azonban éretlen istálló trágyát bőven alkalmazunk alá, akkor erőltlen fonalú kender kapunk, melyből sok kóccá válik.

Vetésé későbbben történjék, miután a kései fagyok iránt a kender igen érzékeny. E vidéken azonban már ápril elején vagy közepén vehetjük. Vetésé történhetik sorvetőgéppel és szórva kézzel.

Ha már valaki azt kérdezné tőlem, hogy melyiket ajánlanám hát legjobban e két vetési mód közül? Okvetlenül a sorvetést, mert ezzel 1-ör igen sok magot megkímélünk, 2-ör a magot teljesen letakarjuk a földbe, 3-ör a kiétel, fejlődés egyenletes és 4-er a gépvetés után több és szebb kender kapunk, mint a szórt vetés után. Szórt vetés esetében nem is képes a gazda vetését szabályozni, sűrűbben vagy ritkábban végezni.

A vetés célja lehet fonál vagy magnyerés. Ha fonalat akarunk termelni, akkor a vetés aránylag sűrűbb legyen, mintha a termésel csak magot akarunk szerezni.

Magnak való kender közönségesen úgy termelünk, hogy körül ültetjük a tengeri földet kenderrel s ott azt meghagyjuk érni, a mikor a kender igen ágas-bogassá fejlődik. A mag teljesen erős és fejlett lesz; de ha ebből a magból vetünk fonálnak való kender, az örökös ágas-bogas tulajdonság átszármazik a fonál kenderre is és ez hátrányos. Ez divik nálunk, különösen Bácskában.

Az olaszok úgy járnak el, hogy mikor a fonálnak való kender kinyúvik, a köztük levő magvas kender ott hagyják s ha ez már meghozta is a magot, még sem lesz oly ágas-bogas, mint a mi tengeri földek szélén termelt kenderünk, hanem nyúlánk; s e tulajdonságot átörökíti a mag a fonálkenderre is. Ezért olyan magas a kender az olaszoknál, hogy a 3-3¹/₂, sőt 4-5 m. magas kékék sem tartoznak a ritka-ágok közé.

Vetőmagul egy lánca (2200 □^o) földre 60-80 litert számítunk; de a vetés ekkor sorvetőgéppel történjék; miután igen téves az a hit, hogy minél sűrűbb a vetés, annál finomabb lesz a fonál a mit nyerünk. Ez határozottan nem áll, mert a túlsűrű vetéssel kapunk ugyan vékony szálú kender, de ez gyenge, erőltlen s kóccá alakuló fonalat ad. Szórva 120-150 litert vetünk.

Magától érthető, hogy ezen óriás kenderek vastagabb törzsűek, mint a miénk, de azért mégis annyira finom rosttal bírnak, hogy a mi rövid kenderünket e tekintetben messze túlszárnyalják. Hogy azonban finom, erős és ruganyos fonalat nyerjünk, az a kender sűrűsége és magasságán kívül, még az áztatástól is függ.

Ajánlani kell azonban mindenkinek, hogy ha kender termel, csak oly termelőtől szerezze be a vetőmagot, a ki a kender, mint fonálnövényt, e célra is termeli. A szomszéd tengeri földjén termelt mag e tekintetben csak kárára volna a gazdának, ha ehhez folyamodnék.

Meg kell még jegyezmem, hogy a kései hideg a kendernek csak árt, ha azt csirában érte. A már fejlődő kender e tekintetben nem oly érzékeny.

Továbbá, hogy a kendermag csak egy évig tökéletes. A két éves kendermagot el ne vessük.

Az elvetett kender, ha a gyom és gaz megtámadja, gyomláltatni kell. Különb a kender oly sűrűn beeli a földet, hogy alatta csaknem minden gaznövény kipusztul.

Ellenséges befolyást a kenderre csupán a nagy szárazság, az erős szél, a jégeső és az elágazó zádor, az arankának egy rokona, gyakorolnak.

Ezek után következik a termény letakarítása, melyet nálunk „nyűvés”-nek neveznek.

Mikor a virágos kender himporát hullatni kezdi, augusztus végén, szeptember elején, elérkezett azon idő, hogy ezentúl a terményt a földben hagyni nem szabad, mert ekkor vannak a kenderrostok legteljesebb erjükben. A túl korán learatott kender, ha zöld és kevésbé érett, gyenge, erőltlen, fénytelen és kócotadó fonalat ad. A túlrett kender rostjaiból pedig a hasznos növényi anyv fog hiányozni, a mi a fényt, ruganyosságot és erőt kölcsönözi a fonálnak. Az ily kender áztatása sem lesz tökéletes.

Nálunk a közép a kender gyökerestől tépi ki, míg Olaszországban — hol a kender legedesebb ott-honát leli — sárlókkal vágják mindjárt a földszíne felett, a mi sokkal helyesebb s minden valamire való gyáros többre becsüli az oly kender, mely aratva lett, mint azt, melyet tövestől együtt tépnek ki a földből.

A learatott kender a földön alul szétterpesztett, fölül bevenyén gúzzsal összekapcsolt kékébe bugákba állítatik s ezzel az első szárítás müté végrehajtatik.

Szerény véleményem szerint, ha nagyban száradékozunk kender termelni, a gazdának a kinyűvés, illetve az aratásnál tovább menni nem volna szabad. Ott vannak a kendergyárak; a gyári műveletet vegyék át ők a termelőtől s a gazda lásson teljes szívvel, teljes erővel földjeinek megmunkálásához s miután nincsen arról tudomásom, hogy a tek. elnökség a kendertermelés felkarolását mily mérvben kívánja a t. gazdaközönség által eszököltetni — részemről csekély véleményem szerint ennyit elegendőnek véltem a kender termelésére nézve előterjeszteni.

A mi a gyári, illetve a további kikészítést, mint az áztatást, szárítást, törést, tilolást, gerebenezést stb. illeti, erre nézve a gazdák részemről buzditani nem kívánom, csupán a termelés levén a gazda feladata, a gyári feldolgozással az ő ideje ne fecséreltessék el.

Őszi napokban.

A ház előtti kert oly hallgatag!

Olyan némák a ház előtti fák!

Sárgult levélen halvány sugarak,

És szerteszélllyel hervadó virág . . .

Künn már hideg van, itt benn oly meleg!

A szeretet vidám sugára hő.

— Jertek szívemre, édes gyermekek!

Oh jer szívemre, nő!

Nem már a cserjés, árnyas udvaron,

Virágos kertben, lombos fák alatt:

De a szobában, puha pamlagon,

Szövöm tovább az édes álmokat . . .

Hogy a jövőtől mit remélhetek —

S miért óhajtlak szépnek, oh jövő!

— Jertek szívemre, édes gyermekek!

Oh jer szívemre, nő!

Nem zengenek már a madárdalok.

Oly daltalan lett kívül a világ!

S divatköltői beteg sóhajok

Nem pótolják a madarak dalát.

E dalverseny közt én csak érzek,

Csak érzem azt, mi szép, igaz, dicső.

— Jertek szívemre, édes gyermekek!

Oh jer szívemre, nő!

S nem döng, villámlik a mennyboltozat,

Magasztosan, fenséges rémesen . . .

— Oh a viharban láttam sorsomat,

A célt is látom s érzem — idebenn;

Hogy mérc: születtem, küzdök s szenvedek,

Rendeltetésem itt oly érthető:

— Jertek szívemre, édes gyermekek!

Oh jer szívemre, nő!

Dömötör Pál.

Autonom gazdálkodás Szabadkán.

Szabadka sz. kir. városnak az 1886 ik évre készített s a miniszteriumnál bemutatott költségvetése jóváhagyást nem nyert; nem nyert pedig azért, mert a város eme költségvetését is a megszokott kifogás alá méltán eső módon készítette.

A miniszter leiratában mindjárt kifogásolja, hogy a város azon jövedelmeket, a melyek a folyó évben lennének felhasználandók, már a múlt évi költségvetés keretében utólag felmerült hiányok fedezésére fordította s azért a jelen évben e pontnál majdnem tabula rásával áll szemben.

Szokás volt ugyanis Szabadkán a város fekvő-ségeit az év őszén haszonbérbe adni oly formán, hogy a haszonbér fele az árverés közgyűlési jóváhagyása után azonnal befolyt a város pénztárába s innen még ugyanazon év őszén ki is folyt, a jövő évre mi jótékony nyomot se hagyva maga után; a haszonbér másik fele a következő év tavaszán lón befizetve s ez már a folyó év költségeire volt fordítható.

Most azonban Lukács György államtitkár rászólt Szabadka városára, hogy: atyafiak lassan a testtel! illetőleg: „a város közönségének szoros köteletségévé tétetik az eddigi helytelen gazdálkodásból eredő viszázolás megszüntetése.”

A másik különben az utóbbi években divatba jött rossz szokás az, hogy mivel a háztartásban hiány mutatkozik, vesz a város kölesűnt; miként ezt az 1886. évi költségvetési hiány pótlására célozta Nem is akart valami nagy kölcsönt venni, csak csekély 250 ezer forintot szándékozott kérni ott, a hol az kapható lett volna. Bizonyos, hogy kapott volna is, mert Szabadka város hitele a fenlevő szép összeghez adóssághoz csatolandott bagatell 250 ezer forinttal még nem lenne kimerítve, miként a hitelezők érdeke sem veszélyeztetve.

Csakhogy másként gondolkodnak Budapesten, sőt a mit gondolnak, ki is mondják ily formán, hogy az 1871. XVIII. t. c.-nek az 1876. XXXV. t. c. által a

törvény
119. sz.
dezhet
pótadó
nem p
got s
még i
rös, m
hozzá
ber sz
birtok
de söt
ez a
lönöse
jobban
ugy,
hallat
kor u
tákt:
littat
rövid
közgy
tásá
lelkes
mond
a nép
mert
szán
hogy
de en
lyeke
ben j
más t
mond
vits-M
litásá
jutásá
igérte
állap
nevez
s a v
sének
más
göres
csak
terh
vetni
mélt
azt n
Buda
akkor
ártatl
követ
poten
Hav
heti
26 F
27 S
28 O
29 P
Fe
Lapt
tété
üres
évi
kitü
java
elő
ezen
kezd
irott
nyu
bizo
a sz
lega
ügye
által
vány
Mik

törvényhatósági joggal bíró városokra is kiterjesztett 119. sz. szerint a város rendes bevételeiből nem fedezhető kiadások, pótdadó kivételével által fedezendő.

Hát ez mind megállhatna ott, a hol a pótdadót pótdadónak elismerik s hívják; de Szabadkán a pótdadó nem pótdadó, hanem domesztika néven rémíti a lakosságot s ez a baj, legalább a jelenlegi hatóságokra nézve még inkább, mint a lakosokra.

Nem gondolná az ottani viszonyokkal nem ismerős, mily iszonyu benyomást gyakorol e rövid s még hozzá idegen szó a szabadkai kedélyekre!

A domesztika örökké szállka volt a szabadkai ember szemében és méltán, mert a város terjedelmes földbirtoka s egyéb jövedelmei nemcsak fedezték kiadásait, de sőt felesleg is maradt a város pénztárában; persze ez a régi jó világban volt így. Az újabb időben, különösen a 67 utáni években ez a rémes adó nem mind jobban odahizelegte magát a szabadkai ember zsebéhez úgy, hogy a 70-es évek elején már hangos panaszok hallatszottak a domesztika magassága ellen, és az akkor uralomra törekvő Mukitsok korteszelszólóul használták: leszállítjuk a domesztikát.

No az uralmat elnyerniök sikerült, de a leszállítatni ígért domesztika majdnem romba döntötte azt rövid idő múltán.

Ugyanis a párt vezérférfiai csakugyan a legelső közgyűlésen indítványba hozták a domesztika leszállítást: mi természetesebb, minthogy az indítvány nagy lelkesedéssel, szünni nem akaró éljenek közben — mint mondani szokás — elfogadtatott s a Mukitsok, mint a nép igaz barátai magasztaltattak.

De nem sokáig tartott a diadal érzete s öröme; mert a domesztika leszállítása által rész üttetett a kaszán s egyszer azon szomorú tapasztalatra ébredtek, hogy az üres. Ismét a domesztika emeléséhez fordultak, de ennek csak említése is forrongásba hozta a kedélyeket, hogy a Mukitsok uralmuk megtartása érdekében jobbnak látták a domesztikát nem erőltetni, hanem más fedezeti mód után látni.

Végre a Mukitsok uralmán is beteljesült az írás mondása: nihil stabile sub sole, helyüket az Antunovits-Mamuzsich liga foglalta el.

Ez ugyan nem korteskedett a domesztika leszállítással és eltörlésével, hanem ígért mindent uralomra jutása esetén, a mi igazságos, szükséges és hasznos; ígérte egyebek közt, hogy a város vagyoniilag zilált állapotán segíteni fog.

Az Antunovits-Mamuzsichok által függetlennek nevezett polgárság végre diadalra segítette a ligát s a város háza új erővel lón benépesítve.

Ezzel egyszersmind eljött az ígért beteljesítésének ideje.

Teljesítené is a szabadkai új hatóság működése második évében, de úgy, hogy a független polgárság görcsöket kap tőle; mert mint feentebb említve volt, csak említésre sem méltó 250 ezer forintnyi költsön terhét szándékozott a jelen s jövő nemzedék vállaira vetni. Szerencse, hogy Lukács György államtitkár a méltányossági tekintetre is hivatkozva, nem tartotta azt megengedhetőnek.

Már most mi fog következni?
A szabadkai független polgárok sürgetni fogják Budapestet a költsönt; ha az engedélyt kieszközik, akkor az egész jövő nemzedék fog duruzsolni, mert ártatlanul lakol majd a jelenbeli rossz gazdálkodás következményeiért. Ha nem, akkor a mostani városi potentátók hatalma meginog és lealkonyodik. — 2.

Naptár.

Január.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
26 Kedd	Polik. pk. vt.	Polikárp	14 Raj és S. vtk.
27 Szer.	A. sz. Ján. e. a.	Krizoszt.	15 Kalib. János
28 Csüt.	Al. Ciril. p. e. a.	N. Kár. esz.	16 Sz. Péter lánc.
29 Pént.	Szal. sz. Fer. p	Valér	17 N. Antal ap

Felelős szerkesztő: **Dr. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS.**
Laptulajdonos és kiadó: **Bittermann Nándor.**

HIRDETÉSEK.

Mohol község előjáróságától.

Pályázat.

Mohol község előjárósága részéről közzé tetetik, miszerint a községi adótszti állás megüresedvén, választás utján betöltésére **foljó évi március hó 1-ső napja d. e. 9 órája** kituzetik.

Ezen állás 500 frtnyi évi fizetéssel lévén javadalmazva, mely a községi pénztár részéről előleges havi részletekben szolgáltat ki.

Ennek folytán felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint következő okmányokkal felszerelt kérvényeiket alulirott jegyzőhöz címezve **február 28-ig** benyujtsák.

a) Erkölcsei bizonyítvány.

b) Eddigi alkalmazásukat és az azt igazoló bizonyítvány, miszerint a magyar nyelven kívül a szerb nyelvet is tökéletesen birja.

c) Igazolása annak, miként jegyzői irodában legalább két évet töltött s az adó- és illetékügyek vitelét érti.

d) Bács-Bodrogh megye törvényhatósága által kiállított jegyzői vizsgáról szóló bizonyítvány.

Kelt Moholon, 1886. január hó 8-án.

Mikosevics Antal,
jegyző.

3-3

Vén Ferenc,
bíró.

ZÁRMÉRLEGE

a petrovozellői segély-egyletnek az 1885. évben.

Vagyron			Teher		
Folyó sz.	Frt	Kr.	Folyó sz.	Frt	Kr.
1	89354	—	1	41276	35
2	261	60	2	40537	49
3	250	80	3	3000	—
			4	342	25
			5	2631	31
			6	2079	—
	89866	40		89866	40

Veszt.

Uesz- és nyer-számla.

Nyer.

Számlla			Számlla		
Folyó sz.	Frt	Kr.	Folyó sz.	Frt	Kr.
1	2316	94	1	8915	06
2	271	08	2	10	—
3	63	82	3	14	14
4	416	31	4	50	—
5	267	32			
6	512	—			
7	2082	03			
8	118	63			
9	862	07			
10	2079	—			
	8989	20		8989	20

Kelt Petrovozellón, 1885. december 31-én.

Dr. Deutsch Adolf,

h. igazgató.

Palzer Ede,

pénztárnok.

Molnár Imre,

ellenőr.

Ezen zármérleg, nyer- és veszt számla a kereskedelmi törvények 195. § értelmében megvizsgáltván, az intézeti könyvekkel összeegyeztetvén, helyesnek találatott.

Kelt Petrovozellón, 1886. évi január hó 7-én.

Popovics Jenő,

fel. biz. tag.

König Sámuel,

fel. biz. tag.

Fischer Bernát Izsák,

fel. biz. tag.

24. sz. Lality község előjárósága.
kig. 1886.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrogh megye törvényhatóságának 1885. évi december hó 17-én 1087. 1885. közgy. sz. határozata alapján, Lality község-házának átalakítására ezennel pályázat nyitattik.

Ezen, a jóváhagyott előleges költségvetés szerint 982 frt 56 krban felvett átalakítási munkálat s a szükségelt anyag beszerzése — nyilvános árlejtés utján fog a legolcsóbb vállalkozónak kiadatni.

Felhivatnak tehát árlejtési szándékozók, hogy a költségvetésben felvett s jóváhagyott összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel ellátva a nyilvános árlejtés határnapján **f. é. február hó 24-én reggeli 9 órakor** Lality község-házánál megjelenjenek.

Az árlejtés feltételei — a költségvetés és tervrajz — Lality község jegyzői irodájában az árlejtés napjáig, a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Lalityon, 1886. évi január hó 17-én.

Pinterovits János,
jegyző.

Turcsán András,
bíró.

Fürdőintézeti vendéglő bérbeadása.

Szabadka sz. kir. város tulajdonához tartozó **Palics** fürdőintézeti nagyvendéglő, mely fürdő Szabadka és Szeged között, Szabadkától hét kilométer távolságban fekszik s minden irányban elágazó vasúttal bir, **f. évi február hó 14-én d. e. 10 órakor** a városi gazdaságügyi osztály hivatalos helyiségében nyilvános árverésen, három — esetleg hat évre haszonbérbe fog adatni.

A bérlemény tárgyat képezi az egész nagyvendéglő, a hozzátartozó italmérési és ételki-szolgálati joggal, a város tulajdonához tartozó egész fürdő területen, az ujonnan épített nagy ebédlő és az emeletes épületben lévő kávéházi terem.

Kikiállási ár évi 500 frt.

Árverezők tartoznak jelen árverés biztosítására, annak megkezdése előtt 300 fítot készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban letenni — kellő óvadékkal ellátott zárt ajánlatok is elfogadhatnak; — az árverés egyéb feltételei Szigethy József gazdasági tanácsnoknál előzőleg is naponta megtekinthezők vidékre pedig kívánatra meg is küldetnek.

Kelt Szabadkán, 1886. évi jan. hó 10-én.

3-2

A városi tanács.

43. szám. Kolluth község előjárósága.
1886.

Pályázati hirdetmény.

Kolluth község mint testület által szándékba vett és a tekintetes Bács-Bodrogh megye törvényhatósága által 1885. évi október hó 8-án 830/közgy. 1885. szám alatt jóváhagyott és engedélyezett 3 tantermi iskola és két tanítói lakból álló épületnek újbóli felépítése iránt ezennel pályázat nyitattik.

Az építendő iskola és két tanítói lakból álló épületnek költségei (a téglá, vályog és homok anyagok kivételével, melyeket a község természetben szolgáltat) összesen 7036 frt 13 krban állapítottak meg, melyek felépítése nyilvános árlejtés utján fog a legolcsóbb vállalkozónak kiadatni.

Felhivatnak tehát pályázni szándékozók, hogy a költségvetésben felvett összegnek megfelelő 10% bánatpénzzel vagy óvadékképes papirokkal ellátva a nyilvános árlejtés határnapján v. i. f. évi február hó 22-én reg. 9 órakor Kolluth község-háza nagyteremben megjeleneni iparkodjanak, a hol is a jelzett napon és órában a nyilvános verseny-árlejtés a kerületi szolgabíró ur elnöklété alatt meg fog tartatni.

Az árlejtés feltételei, a költségvetés és a tervrajz Kolluth község-házánál az árlejtés napjáig a hivatalos órákban bármikor megtekinthezők. Kolluthon 1886. évi január hó 15-én.

Schwerer Lajos
jegyző.

Urbán Antal
bíró.

Pályázat.

Bács-Bodrogh megye zentai járásba kebelzett Ada mezővárosában 1885. évi december hó 18-án kelt 1058. szám alatt megye törvényhatóságilag jóváhagyott és évi 500 frt, szóval ötszáz forint oszt. ért. fizetéssel egybekötött, **foljó 1886. évi február hó 8-án** Ada község-házánál megtartandó, választás utján betöltendő községi III. ik aljegyzői állásra ezennel pályázat hirdettek.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állomást elnyerni óhajtják, miszerint a megyei jegyző-vizsgáló szakbizottságtól nyert, a jegyzői teendők viselésére képesítő vizsgálati — avagy az 1871. évi XVIII. t. c. 84. §-a és az 1883. évi I. t. c. 6. §-ban előirt minősítésüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeiket 1886. évi február hó 5-ig bezárólag alulirothoz annál is inkább benyujtsák, mert ezen határidő letelte után beérkező, vagy kellőleg fel nem szerelt pályázati kérvények figyelembe vétetni és az illető pályázók választás alá bocsájtatni nem fognak.

Kelt Zentán, 1886. évi január hó 11-én.

3-3

Matkovits Lajos,
szolgabíró.

Az almás-járásai takarékpénztár részvény-társaság IV. ÉVI ÜZLET-KIMUTATÁSA 1885. évre.

IGAZGATÓSÁGI JELENTÉS.

Tisztelt közgyűlés!

Van szerencsénk intézetünk IV. évi mérlegét — mely a jelen pénzügyi viszonyok között kielégítőnek mondható — e jelentéshez csatolva előterjeszteni.
Ezen mérlegben részletezett — a választmány és felügyelő bizottság által jóváhagyott — nyereség felosztási javaslatot a tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk s kérjük részünkre a felmentvényt ez évre is megadni.

Kelt B. Almáson, 1886. évi január hó 17-én.

Scherk Gyula m. k.
igazgató.

Kovatsits Károly m. k.
igazgató.

Kehl Péter m. k.
igazgató.

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI JELENTÉS.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. § a által reánk rótt köteleességünknek fogva, intézetünk ügyvezetését minden ágában többször megvizsgáltuk, az ügyek menetére mindig ügyeltünk, az 1885. évi összes számadásokat s a felállított mérleget, valamint a nyereség és veszteségi számlát, egy a leltárt is megvizsgáltuk s azokat helyeseknek találtuk.

Beható vizsgálat tárgyává tettük az igazgatóságunk a választmánnyal egyetértő nyereség felosztási javaslatát s azt, mind magunk elfogadjuk, mind a tisztelt közgyűlésnek elfogadásra ajánljuk.

Kelt B. Almáson, 1886. évi január hó 17-én.

Arnold Antal m. k.
felügyelő biz. tag.

Grünfelder Antal m. k.
felügyelő biz. tag.

Muró József m. k.
felügyelő biz. tag.

VAGYON.

Mérleg- és vagyon-kimutatás.

TEHER.

Főkönyv- szám	Összeg		Főkönyv- szám	Összeg			
	frt	kr		frt	kr		
40	Pénzkészlet	1692	28	2	Alaptőke	50000	—
38	Váltó	162885	—	37	Betétek	80561	75
39	Előleg	14706	—	10.46.	Hitelezők	46443	77
23	Jelzálog kölesön	3455	—	32	Tartalék-alap	1179	59
48	Részvény követelés	755	—	36	Fel nem vett osztalék	243	—
49	Per-előleg	34	57	25	Leltár állapot	700	—
25	Leltár állapot	700	—		Egyenleg mint nyereség	5094	74
					A nyereség felosztása:		
					1. 5% tartalék alapra	254.74	
					2. 5% igazgatósági jutalék	254.74	
					3. 8% választmányi	407.58	
					4. 2% felügyelő-ségi	101.90	
					5. Jótékony célra	10.—	
					6. Jutalmazásokra	65.78	
					7. Oszt. 1000 db részv. á 4 ft. 4000.—		
					Összesen	5094.74	
		184227	85			184227	85

Kelt B. Almáson, 1886. évi január hó 1-én.

Bauer Lajos m. k.
könyvvezető.

Kovatsits Károly m. k.
igazgató.

Eckert Mihály m. k.
pénztárnok.

Ezen mérleg az intézeti főkönyvekkel egyeznek és helyesnek találtatott.

Kelt B. Almáson 1886. évi január hó 10-én.

Arnold Antal m. k.
felügyelő biz. tag.

Muró József m. k.
felügyelő biz. tag.

Grünfelder Antal m. k.
felügyelő biz. tag.

Hirdetmény.

Az almás-járásai takarékpénztár részvény-társaság t. c. tagjai **1886. évi február hó 11-én délelőtt 9 órakor B. Almáson**, a nagyvendéglő nagytermében tartandó **rendes évi közgyűlésre** tisztelettel meghívotnak.

Elintézendő tárgyak:

1. Az igazgatósági, választmányi és felügyelő bizottsági jelentések tárgyalása.
2. A múlt évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása és nyereség felosztása.
3. A választmány 1/3-ának vagyis 5 tagnak és a felügyelő bizottságnak — 3 tag — teljes kilépése s ezek helyeinek titkos szavazattal választás útján leendő betöltése.
4. A felmentvény megadása iránti határozat hozatala.
5. 1000 darab új részvény kibocsátása iránti indítvány tárgyalása.

Azon t. c. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni szándékoznak, sziveskedjenek az alapszabályok 54. § a értelmében részvényeiket, illetve meghatalmazásaikat, legkésőbb folyó évi február hó 10-ig d. e. 12 óráig az igazgatóságnál letenni.

Kelt B. Almáson, 1886. évi január hó 17-én.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNY. Az Almás-járásai takarékpénztár részvény-társaság részéről felhívotnak azon t. c. részvényesek, kik részvény-fizetéseikkel hátralékban vannak, mikép hátralékaikat jelen hirdetmény megjelenésétől számítva 4 hét alatt az alapszabályok 6-ik § a következményeinek terhe alatt az intézet pénztárába letétetni sziveskedjenek. — Kelt B. Almáson, 1886. évi január hó 17-én.

Az igazgatóság.

PÁLYÁZAT.

Bács-Bodrog megye zentai szolgabírói járásába kebelezett Ada mezővárosában 1885. évi december hó 17-én kelt 1058. szám alatt megye törvényhatóságilag jóváhagyott és évi 400 frt, szóval: négyszáz forint o. é. fizetéssel egybekötött **folyó évi február hó 8-án** Ada község házánál megtartandó választás útján betöltendő községi írnoki állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állást elnyerni szándékozókat felhívotnak, hogy kellően felszerelt kérvényüket folyó évi február hó 6-ig Ada mezőváros előjáróságához annál is inkább betérjessék, mivel a kitűzött határnap után beérkező pályázati kérvények tekintetbe vétetni nem fognak.

Ada, 1886. január hó 15-én

Jablonszky József
jegyző.

2—1

Kelemen János
bíró.

301. sz. Bács-Bodrog megye hódásági járás szolgabírója.

Hirdetmény.

Bács, Bács-Ujfalu és Karavukova községek árvatári számadásainak elkészítése és rendezésére megfelelő díjazás mellett szakavatott egyének kerestetnek, kik alólírott szolgabírósnál haladéktalanul jelentkezzenek.

Hódásgh, 1886. január hó 18.

Vissy

szolgabíró.

3—2

Zombor, 1886. Bittermann Nándor könyv- és könyvnyomdájából.

Hirdetmény.

Vb. Schwerer Béla filipovai lakos esődtömögéhez tartozó 5972 frt 40 kr. becsértékű gazdasági felszerelvények, házi-eszközök, bútorok, vas-, rőfős-, kézmű-, rövidáru- és fűszerekből álló árucikk, bolti állványokkal együtt a esődválasztmány 1885. évi december hó 24-én hozott határozata folytán, ajánlati verseny útján, eladás alá bocsátatik a következő feltételek mellett:

1. Az ajánlatok írásban és bezárva **1886. február 6-ika d. u. 5 óráig** Dr. Schuller Simon választmányi elnöknel Zomborban benyújtandók, illetve hozzá küldendők be.

2. Az ajánlattevő tartozik a becsérték 10 százalékát bánatpénz fejében vagy óvadékképes s a tőzsde árfolyam szerinti értékben számítható értékpapírokban ajánlatához csatolni.

3. Az Ajánlatok **1886. évi február 7-én déli 12 órakor** fognak Dr. Schuller Simon választmányi elnöknel Zomborban felbontatni.

4. A legtöbbet ígérő a megvett ingók tulajdonába és birtokába — a mennyiben a becsárhoz képest aránytalanul csekély ígérlet nem tétetnek — az ajánlatnak a választmány részéről történendő jóváhagyása után lép, mely jóváhagyás írásbeli kézbesítésétől számított 8 nap alatt köteles a legtöbbet ígérő az egész vételért a tömeggondnok kezéhez lefizetni, s ennek megtörténte után az ingókat azonnal átvenni, mely napról azok kára és veszélye őt illeti.

5. A mennyiben a vevő az ajánlati feltételeknek eleget nem tenne, bánatpénzének elvesztése mellett újabb ajánlati tárgyalás fog az ő kárára és veszélyére tartatni.

6. Utóajánlatok nem vétetnek figyelembe.
A leltár ügy Scultéy Ede tömeggondnoknál Hódásghon, mint Dr. Schuller Simon választmányi elnöknel Zomborban bármikor megtekinthető.

Scultéy Ede ügyvéd,
mint vagyonbukott Schwerer Béla esődtömög-gondnoka.

212. sz.

Feketehegy községe.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Bodrog megye törvényhatósági bizottságának 630./1885. sz. felhatalmazása folytán, a megyei nagyságos alispán urak 25878/1885. szám alatt kiadott engedélye alapján, Feketehegy község házában újabb felépítésére az árlejtés ezennel kitűztetik.

Felhívotnak tehát vállalkozni szándékozókat, miszerint a költségvetésben felvett összegnek 9105 frt 85 kr. megfelelő 10% bánatpénzzel vagy óvadékképes papírokkal ellátva, a nyilvános árverés határnapján **1886. évi január hó 31-ik napján** d. e. 10 órakor Feketehegy község házában jelenjenek meg, a hol is a jelzett napon és órában a nyilvános árlejtés a járási szolgabíró ur elnöke alatt megtartatni fog.

Az árlejtési feltételek, költségvetés és tervezet, a topolyai szolgabírósnál betekinthezők. Kelt Feketehegyen, 1886. évi január 12-én.

Vajányi Gyula,
jegyző.

Gáspár Mihály,
bíró.

Egy jó házból való 5—6 gymn. oszt. végzett fiatal ember, előnyös feltételek mellett

gyakornokul

felvétetik a terezozáci (Slavonia) gyógyszer-tárban. Német- és szerbnyelv tudása okvetlen szükséges. Bővebben értekezni Magassy László úr gyógyszer-tárában Terezozácon.

3—2

591. sz.

1886.

Haszonbérbeadási árverési hirdetmény.

Alulírt m. kir. jószágigazgatóság részéről ezennel közhírré tétetik, hogy a palánkai uradalomhoz tartozó s alább megnevezett bértárgyaknak további hasznosítása céljából a **palánkai kir. ispánságnál folyó évi február hó 3-án d. e. 10 órakor** írásbeli zárt ajánlatok tárgyalásával egybekötött nyilvános szóbeli árverés fog tartatni. Az árverés megkezdése előtt 10% bánatpénz letendő s az 50 kros bélyeggel ellátott szabályszerű írásbeli zárt ajánlat-hoz is 10% bánatpénz melléklendő. Ily zárt ajánlatokhoz is benyújthatók. Vagyontalan egyének, vagy a multra nézve hátralékos régi bérlők, továbbá esőd, gyámság vagy gondnokság alatt álló egyének az árverésben részt nem vehetnek. A részletes feltételek a palánkai ispánságnál betekinthezők. Utóajánlatok figyelmen kívül hagyatnak. Haszonbérbe fognak adatni: 1. Plávnai rétföld 4141¹¹³⁹ hold 1204 frt 33 kr. kiáltási árral 1886. ápril 1-től 1889. évi március 31-ig 3 évre. 2. Plávnai Duna és moosár halászat 3000 frt kiáltási árral 1886. évi ápril 1-től 1889. évi március 31-ig 3 évre. Szegeden, 1886. január 19-én. **M. kir. államjóságigazgatóság.** Után-nyomat nem díjazatik.

2—2